

Joyce, P., Sills, Ch. *Základní dovednosti v gestalt psychoterapii.*

Praha: Portál 2011. 264 s.

Z anglického originálu *Skills in gestalt counselling & psychotherapy*. London: Sage Publications, 2002 přeložila S. Struková.

Je „tvarová terapie“ souborem „zde a nyní“ právě použitelných technik a manévru, kterými lze člověka přimět k uvědomění, jak se neuroticky vyhýbá zvědomění svých motivů a jejich uplatnění prospěšným činem v otevřeném kontaktu se světem, nebo je spíše humanistickou strategií léčby založenou na celostním přístupu k odpovědnému osobnímu vyrovnávání s vlastními motivy a s nároky života? Název posuzované knížky svádí k přiřazení prvnímu pojetí – je to však zdání.

Jako „základní dovednosti“ jsou zde představeny a velmi názorně i prakticky vyloženy právě obecné kroky terapeutické strategie tohoto přístupu. Hlavní teoretické pojmy – fenomenologický přístup a dialog, uvědomování, kontakt a způsoby uhýbání kontaktu, terapeutický experiment – jsou tu vyloženy „v akci“, pomocí četných praktických příkladů, doporučení pro prováděnou diagnostiku a léčbu i stručných ukázek intervencí.

Oproti někdejšími návody, nechat klienta v ordinaci prostě „žít a reportovat prožívané“ a pak při objevení příznaků poruchového uhýbání nastoupit s technikami otevírajícími cestu kontaktu s vnitřním a vnějším světem, věnují autoři značnou pozornost také organizačním krokům při vedení terapie. Nabízejí terapeutovi představové experimenty, jak může praktický první kontakt s místem terapeutické práce a s ním samým klient prožívat a jak mu oni mohou vstup do tohoto druhu práce objasnit a usnadnit, anebo mu – nejevili se pro něj terapeuti osobně nebo metoda gestalt terapie vhodná – pomoci k nalezení nadějnějšího místa, způsobu léčby a osoby terapeuta. Témata vstupního kontraktu o léčbě, vedení záznamů o ní včetně hodnocení jejích pokroků nebo selhání, navázání vztahu pracovního spojení a otevřené komunikace, problematika diagnostického posuzování, rozbor „cyklu prožívání“ a další jsou zpracována především pro začínající terapeutky, mohou být však užitečnou rekapitulací a v ledačem i inovací také pro již zkušené.

Kapitoly druhé poloviny knihy představují čtenáři strukturovaný soubor základních strategických témat tohoto přístupu a činí tak z příručky ucelenou učebnici tvarově terapeutického postupu vůbec. I zde jsou náročná témata terapeutických experimentů, zkoumání možností obnovování porušeného kontaktu, případy neukončených záležitostí v životě, vztahového přenosu a protipřenosu, práce s tělesnými projevy a další – až po možnosti a meze práce se zvláště náročnými a rizikovými typy klientů – soustavně ilustrována příklady z praxe a provázena konkrétními doporučeními. Cenným doplněním je závěrečná kapitola o širších souvislostech terapeutické práce v „poli“ populační multikulturality, hodnotových orientací, etických dilemat a spirituálních postojů a potřeb klientů.

Ač je vydaná kniha především mimořádně zdařilou základní příručkou pro teoreticky podložené praktické provádění tvarové terapie s klienty, doporučuji ji pozornosti jak začínajícím, tak pokročilým terapeutům, a to nejen „gestaltově“ zaměřeným. Mnohé z poskytovaných výkladů a rad nesporně mají platnost přesahující hranice psychoterapeutických směrů. I při snaze o maximální úspornost výkladů a ilustrací svědčí tato publikace o probíhajícím déleletém vývojovém směřování této školy, která se od původního psychodynamického založení fenomenologickým přístupem přihlásila k humanistické psychoterapeutické orientaci a nyní svým zesíleným důrazem na rozhodující úlohu osobní volby a přijímání odpovědnosti za ni vykazuje stále výrazněji i vlastnosti přístupu existenciálního.

Doc. PhDr. Karel Balcar, CSc.

Pražská vysoká škola psychosociálních studií

Balcar, K. (2012). Základní dovednosti v gestalt psychoterapii [recenze]. *E-psychologie* [online], 6(1), 64-65 [cit. vložít datum]. Dostupné z WWW: <<http://e-psycholog.eu/pdf/balcar-rec4.pdf>>.